

Richtlijn inhoud saneringsplan

**Deze richtlijn (versie 1.0)
is op 14 oktober 2010 vastgesteld
door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Bodembeheer,
ondergebracht bij
Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB)
te Gouda**

Kenmerk PRJ106_S_10_41453

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
1.1 Doel en reikwijdte	3
1.2 Status	3
1.3 Relatie met andere producten	4
1.4 Uitgangspunten richtlijn	4
2 Uitwerking richtlijn inhoud saneringsplan	6
Tabel 1 Inhoud saneringsplan ten behoeve van beschikking	7
Tabel 2 Immobiel: overzicht van typen nazorg/gebruiksbeperkingen	13
Tabel 3 Mobiel: overzicht van typen nazorg/gebruiksbeperkingen	13
3 Begrippen	14

Eigendomsrecht

Deze richtlijn is opgesteld in opdracht van en uitgegeven door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Postbus 420, 2800 AK Gouda. Deze 'richtlijn inhoud saneringsplan' wordt inhoudelijk beheerd door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Bodembeheer, ondergebracht bij de SIKB te Gouda. De actuele versie van de 'richtlijn inhoud saneringsplan' staat op de website van de SIKB en is op elektronische wijze tegen ongewenste aanpassingen beschermd. Het is niet toegestaan om wijzigingen aan te brengen in de originele en door het CCvD Bodembeheer goedgekeurde en vastgestelde teksten opdat er rechten aan ontleend kunnen worden.

Vrijwaring

De SIKB is behoudens in geval van opzet of grove schuld niet aansprakelijk voor schade die bij gebruiker of derden ontstaat door het toepassen van deze 'richtlijn inhoud saneringsplan'.

© Copyright SIKB

Bestelwijze

Deze 'richtlijn inhoud saneringsplan' is in digitale vorm kosteloos te verkrijgen via de website van de SIKB: www.sikb.nl. Een ingebonden versie van deze 'richtlijn inhoud saneringsplan' kunt u bestellen tegen kosten, op te vragen bij de SIKB, Postbus 420, 2800 AK Gouda, e-mail: info@sikb.nl, fax: 0182-540676.

Updateservice

Vastgestelde mutaties in deze 'richtlijn inhoud saneringsplan' door het CCvD Bodembeheer kunt u verkrijgen bij de SIKB, aanmelden via www.sikb.nl. Bij de SIKB kunt u ook terecht voor het verzoek tot toezending per post van de reguliere nieuwsbrief "info@SIKB."

Helpdesk/gebruiksaanwijzing

Voor vragen over inhoud en toepassing kunt u terecht bij de SIKB.

1. INLEIDING

1.1 Doel en reikwijdte

Doel

De doelgroep van de Richtlijn is de initiatiefnemer van de sanering en diens adviseur. Het doel van de Richtlijn is de aanlevering van gegevens behorende bij een saneringsplan zo veel mogelijk te uniformeren zodat de besluitvorming efficiënt kan verlopen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van de efficiëntie van de uitvoering van de bodemsanering.

Reikwijdte

De Richtlijn inhoud saneringsplan heeft betrekking op het aanleveren van gegevens ten behoeve van het verkrijgen van een beschikking in het kader van de saneringsparagraaf Wbb, te weten de instemming met het saneringsplan.

De richtlijn is van toepassing op het overgrote deel van de saneringssituaties. De Richtlijn is (nog) niet van toepassing op:

- BUS-saneringsplannen (hiervoor gelden de richtlijnen van de BUS-regeling),
- Sanering van waterbodemonverontreinigingen en
- complexe verontreinigings- en saneringsgevallen waarbij een minder groot vertrouwen bestaat in de toepassing van de voorgestelde saneringstechniek en/of in het soepel en voorspelbaar verloop van de sanering. Voor deze situaties kan het aanleveren van een diepgaandere onderbouwing van keuze van saneringsdoelstelling en/of -methode wenselijk zijn.

De Richtlijn gaat verder waar de BUS-regeling ophoudt. Dit houdt concreet in dat de aanlevering van gegevens niet in de plaats komt van de BUS-meldingsformulieren.

De Richtlijn is toepasbaar op het overgrote deel van de saneringssituaties (resterend na BUS). Het doel is echter niet om per se alle situaties af te dekken. Als ambitie is geformuleerd dat in 75% van de situaties die niet onder BUS vallen, toepassing van de Richtlijn moet leiden tot een verbetering van de efficiëntie. De basis voor de toegepaste uniformering en standaardisering is dat er vertrouwen bestaat in de toepassing van de techniek en in het soepel en voorspelbaar verloop van de sanering. Hierdoor kan worden volstaan met de aanlevering van beperkte informatie en het achterwege laten van afstemming/vooroverleg met bevoegd gezag.

Voor de overige, meer complexe situaties (niet vallend onder BUS of deze Richtlijn) kan het wenselijk zijn om een diepgaandere onderbouwing te leveren bij de keuze voor de saneringsdoelstelling en de inzetbaarheid van de gekozen aanpak. Ook zullen in dat geval verdergaande afspraken en afstemming met bevoegd gezag gewenst zijn met betrekking tot de begeleiding van het saneringsproces en over terugvalscenario's.

Bij de Richtlijn inhoud saneringsplan wordt opgemerkt, dat aanlevering van de essentiële gegevens niet automatisch leidt tot een positieve beschikking. Wel dient de aanvraag in behandeling te worden genomen.

1.2 Status

Gebruik van de Richtlijn is niet verplicht.

De implementatie van de Richtlijn zal aanpassingen van de huidige werkwijze met zich meebrengen. In een proefperiode van een jaar zal ervaring worden opgedaan met het

werken met de Richtlijn. Na afloop van de proefperiode zal worden bekeken of en zo ja op welke manier de Richtlijn zal worden verankerd.

1.3 Relatie met andere producten

De Richtlijn inhoud saneringsplan sluit aan op de BUM-Wbb (met name de Toetslijst Instemming saneringsplan). Dit is een instrument ter verbetering van de toetsing en besluitvorming/verlening van beschikkingen.

De richtlijn geeft invulling aan de wijze waarop in het adviesproduct de vragen vanuit de Toetslijst Saneringsplan worden beantwoord. De richtlijn is daarmee een logisch antwoord op de instrumenten ter verbetering van de toetsing en besluitvorming/verlening van beschikkingen, die zijn opgenomen in de BUM-Wbb (met name de Toetslijst Saneringsplan).

De Richtlijn bevat geen technisch inhoudelijke aspecten van onderzoeks- en saneringstechnieken. Ten aanzien van de bodemsaneringstechnieken biedt de Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit een goed bruikbaar overzicht van de inzetbaarheid van de meest gangbare technieken (gegeven de verontreinigingssituatie, bodemopbouw en de saneringsdoelstelling).

Wanneer een saneringstechniek wordt ingezet, die is behandeld in de Richtlijn herstel en beheer (water)bodems, wordt onderscheid gemaakt in bewezen en niet-bewezen technieken. Met een bewezen techniek wordt bedoeld, de situatie waarin een techniek volgens de de Richtlijn herstel en beheer (water)bodems toepasbaar is, gegeven de verontreinigingssituatie, bodemopbouw en saneringsdoelstelling. Indien de techniek niet toepasbaar is (gegeven de bodemopbouw en saneringsdoelstelling) spreken wij van een niet-bewezen techniek en wordt de sanering als complex beschouwd. De sanering valt dan buiten de Richtlijn en de BUM Wbb. Ook wanneer een saneringstechniek wordt ingezet, die niet in de Richtlijn herstel en beheer (water)bodems is behandeld, wordt de sanering als complex beschouwd en valt deze buiten de Richtlijn en de BUM Wbb.

1.4 Uitgangspunten richtlijn

De richtlijn geeft invulling aan de wijze waarop in het saneringsplan de vragen vanuit de Toetslijst Saneringsplan (zie hier voor de BUM Wbb) worden beantwoord. Aanvullend wordt in de Richtlijn aandacht gevraagd voor gegevens die het proces van beschikken efficiënter maken, deze gegevens zijn niet altijd wettelijk vereist. Het betreft onder meer kadastrale gegevens, inclusief kadastrale kaart en de context van de sanering.

De Toetslijst Saneringsplan beperkt zich tot de aanlevering van essentiële gegevens die zijn gebaseerd op de wettelijke eisen aan de inhoud van het saneringsplan (artikel 39 lid 1 Wbb). Een bodemonderzoek, waarop een beschikking ernst en spoed is of kan worden genomen dient beschikbaar te zijn. Aan de inhoud van dit bodemonderzoek worden in deze Richtlijn geen eisen gesteld.

Een van de uitgangspunten in deze Richtlijn is dat de vorm van gegevens die bij een saneringsplan dienen te worden aangeleverd, is afgestemd op de vervolgstappen (bijvoorbeeld in een vorm die gemakkelijk kan worden gebruikt bij registratie in het kader Wkpb). Tevens worden gegevens daar waar mogelijk in schema's (bijvoorbeeld invultabellen) verzameld, hetgeen het mogelijk maakt de melding eventueel in de toekomst te automatiseren.

Bij het uitwerken van de Richtlijn inhoud saneringsplan is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Meldingsformulieren BUS.
- De resultaten van het project MOS (Modulaire Opbouw Saneringsplannen)
- Formats van grootsaneerders (SBNS, Bodemcentrum).
- Meldingsformulieren van verschillende bevoegde overheden.

2 UITWERKING RICHTLIJN INHOUD SANERINGSPLAN

De tabellen op de volgende pagina's vormen de Richtlijn inhoud saneringsplan. De gehanteerde kolommen zijn hieronder kort toegelicht.

Onderdeel

De toetscriteria zijn gegroepeerd op onderdeel.

Onderscheid wordt gemaakt tussen de volgende gegevens (onderdelen):

- algemene gegevens,
- gegevens vereist op basis van artikel 28 Wbb,
- gegevens over de saneringsdoelstelling en onderbouwing,
- gegevens over de wijze waarop de sanering wordt uitgevoerd,
- gegevens over het saneringsresultaat, eventuele nazorg en gebruiksbeperkingen,
- gegevens over de saneringskosten,
- gegevens met betrekking tot de bestemming van de verontreinigde grond, het grondwater en eventueleerschikking van de verontreinigde grond,
- gegevens met betrekking tot het saneringsproces: duur, ijkmomenten en terugvalscenario,
- gegevens in het geval er sprake is van sanering van 2 of meer geclusterde gevallen,
- gegevens die vereist zijn op het moment van wijziging van de sanering,
- gegevens die specifiek betrekking hebben op een deelsanering,
- gegevens die specifiek betrekking hebben op een gefaseerde sanering.

Toetscriterium

In de kolom "Toetscriterium" zijn de criteria opgenomen aan de hand waarvan het bevoegd gezag beoordeelt of ingestemd kan worden met de gevraagde beschikking. De criteria zijn afkomstig uit de toetslijst BUM Wbb.

Wijze van aanlevering van gegevens

Deze kolom is toegevoegd met het oog op een uniforme aanlevering van essentiële gegevens. Het blijft mogelijk om, naast de essentiële gegevens, ook andere informatie bij te voegen zoals gebruikelijk was bij een 'traditioneel' saneringsplan. Het is raadzaam in dat geval de essentiële gegevens in het plan goed te markeren, de niet essentiële gegevens kunnen in dat geval door het bevoegd gezag worden beschouwd als achtergrondinformatie (geen onderdeel van de beschikking).

Bijlagen

In de één na laatste kolom is, waar van toepassing, weergegeven welke bijlagen dienen te worden aangeleverd.

Toelichting/aandachtspunten

In de laatste kolom is, waar zinvol, een toelichting gegeven bij de gemaakte keuzes bij invulling van de toetscriteria (toelichting overgenomen uit de BUM) en bij de gemaakte keuzes bij de invulling van de essentiële gegevens (toelichting naar aanleiding van vragen gesteld tijdens de ter inzage legging zomer 2010).

Aanvulling ten aanzien van de toetsing/beschikking van het saneringsplan

Opgemerkt dient te worden dat aanlevering van de essentiële gegevens niet automatisch leidt tot een positieve beschikking. Bij aanlevering van de essentiële gegevens dient de aanvraag in ieder geval in behandeling te worden genomen.

Tabel 1 Inhoud saneringsplan ten behoeve van beschikking

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Algemene gegevens	1. <i>NAW gegevens aanvrager beschikking (inclusief eventuele machtiging)</i>	1. <i>NAW-gegevens</i> • Aangeven of sprake is van een machtiging en deze evt. los bijvoegen.	1. Situatietekening met saneringscontour op kadastrale kaart.	<p><i>Ten aanzien van toetscriterium 4:</i> Initiatiefnemers hoeven ten behoeve van de beschikkingverlening geen saneringsplan oude stijl meer op te stellen en mogen zich beperken tot het aanleveren van alleen de gegevens die nodig zijn voor de beschikkingverlening. Om te kunnen toetsen zal het bevoegd gezag mogelijk behoefte hebben aan aanvullende informatie om zich een beeld te vormen van de situatie: de context van de sanering. Dit is te vergelijken met de situatie rond BUS-meldingen, waarbij uit de praktijk blijkt dat veel bevoegde overheden behoefte hebben aan een pagina waarop de aanleiding en context van de sanering wordt uitgelegd. Voor het bevoegd gezag is er sprake van achtergrondinformatie waarop niet formeel wordt getoetst. Het ontbreken van deze achtergrondinformatie zal niet leiden tot het weigeren van de beschikking, maar wel tot inefficiëntie bij het beoordelen van de gegevens.</p> <p>Initiatiefnemers mogen ook kiezen voor het indienen van een uitgebreider plan of document. In dit plan dienen de gegevens waarop de beschikking wordt gebaseerd helder te zijn gemarkeerd ten behoeve van efficiëntie en om te voorkomen dat ontwerpgegevens onnodig onderdeel worden van de beschikking. Indien voor deze laatste optie gekozen wordt, zal de context van de sanering uit dit plan blijken.</p> <p>Onder context van de sanering <u>kunnen</u> ook gegevens worden aangeleverd met betrekking tot de huidige situatie van het terrein, historie van de locatie, gegevens over de omgeving, huidig en toekomstig gebruik en de functie/rol van de melder.</p> <p><i>Bijlage 1</i> De saneringscontour is de contour waarbinnen de sanerende maatregelen worden genomen en/of waarbinnen een sanerend effect wordt bereikt. Bijvoorbeeld: de ontgravingscontour, het invloedsgebied van een grondwateronttrekking of in situ saneringsfilters.</p>
	2. <i>Ligging van de saneringslocatie inclusief gevals codering (als deze al bekend is)</i>	2. <i>NAW-gegevens in invulveld</i> • Aangeven evt. gevals codering.	2. Kadastrale gegevens van percelen binnen saneringscontour	
Artikel 28 Wbb	3. <i>Type beschikking:</i> • Of de verontreiniging voor 1987 is ontstaan. • Of een beschikking wordt aangevraagd voor het hele geval of een gedeelte, of sprake is van verschillende saneringsfasen. • Overzicht van al afgegeven beschikkingen in het kader van de Wbb.	3. <i>Aangeven type beschikking:</i> • Geen herstelplan (na 1987) • Saneringsplan • Plan voor deelsanering • Plan voor gefaseerde sanering Aangeven evt. kenmerken van al afgegeven beschikkingen.		
	4. <i>Informatie over de aanleiding/context van de sanering.</i>	4. <i>Aangeven aanleiding/context sanering.</i>		
	5. <i>Of informatie is aangeleverd door erkende bodemintermediairs voor zover (aanvullend) bodemonderzoek is verricht na het nemen van de beschikking op ernst en spoed (bepaald in art 21 van het besluit bodemkwaliteit).</i>	5. <i>Aangeven betrokken bodemintermediairs.</i>		
	6. <i>Tijdstip waarop sanering begint (Verwacht)</i> • zie toetscriterium 19.	6. <i>Tijdstip waarop sanering begint (verwacht) zie aanlevering 19.</i>		
	7. <i>Bestemming grond en grondwater en beoordeling "niet reinigbare grond"</i> • zie toetscriteria 16 en 18.	7. <i>Bestemming grond en grondwater en beoordeling "niet reinigbare grond" zie aanlevering 16 en 18.</i>		
	8. <i>Resultaten van het saneringsonderzoek.</i> • zie toetscriterium 10.	8. <i>Resultaten van het saneringsonderzoek zie aanlevering 10.</i>		
			<p><i>Ten aanzien van toetscriteria 6, 7 en 8:</i> Deze elementen zijn of al bekend (resultaten van het nader bodemonderzoek zijn bekend in het kader van de beschikking ernst en spoed) of zijn meegenomen bij de toetscriteria voor het saneringsplan en leiden daarom hier niet tot aanvullende toetscriteria.</p> <p><i>Ten aanzien van toetscriterium 8:</i> Hier geldt dat het toetscriterium (het resultaat van het saneringsonderzoek) is ingevuld als een beperkte weergave van de onderbouwing van de saneringsdoelstelling, gericht op gebruikbeperkingen en nazorg op basis van argumenten als kosten, kosteneffectiviteit, milieurendement etc.</p>	

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Saneringsdoelstelling en onderbouwing	<p>9. <i>Saneringsdoelstelling:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Bovengrond: te bereiken functiegerichte terugsaneerwaarden (generiek dan wel gebiedsspecifiek) indien relevant met ruimtelijke onderverdeling. Ondergrond: beschrijving van de wijze waarop aan de saneringsdoelstelling van artikel 38 Wbb is voldaan. Aantoonbaar maken dat er tot aan einde sanering geen nieuwe spoedsituaties binnen de saneringscontour ontstaan. Rekening houden met eventueel aanvullend beleidskader van het betreffende bevoegde gezag met betrekking tot de saneringsdoelstelling. <p>10. <i>Onderbouwing van de gekozen saneringsdoelstelling</i> (Alleen voor mobiele verontreinigingsituaties en indien en voorzover sprake is van verspreidingsrisico's en/of onder "beperkingen a.g.v. restverontreiniging" is aangegeven dat sprake is van gebruiksbeperkingen en/of nazorg):</p> <ul style="list-style-type: none"> Argumentatie waarom niet verdergaand wordt gesaneerd 	<p>9. <i>Saneringsdoelstelling</i></p> <p><i>Saneringsdoelstelling bovengrond</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Aangeven saneringsdoelstelling (per kadastraal perceel): <ul style="list-style-type: none"> Multifunctioneel Functiegerichte verwijderingsvariant Isolatie met leeflaag Isolatie met afdichtingslaag Als complex ook op kaart weergeven Aangeven terugsaneerwaarde (per kadastraal perceel) <ul style="list-style-type: none"> AW 2000 MW Wonen MW Industrie Lokale maximale waarden, te weten.... (aangeven welke) Overig (inclusief vrije tekstveld met motivatie) <p><i>Saneringsdoelstelling ondergrond (alleen voor mobiele verontreinigingsituaties)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Aangeven saneringsdoelstelling, Stabiele, milieuhygiënisch acceptabele situatie: <ul style="list-style-type: none"> Zonder risico's, nazorg of gebruiksbeperkingen (denk m.n. aan oude trede 1/2 van de saneringsladder) Zonder risico's maar met (potentiële) gebruiksbeperkingen voor de ondergrond als gevolg van de restverontreiniging. Eventueel met monitoring van de resterende verontreiniging als (tijdelijke) nazorgmaatregel (denk m.n. aan oude trede 2/3 van de saneringsladder) Zonder risico's, maar met actieve nazorg en met (potentiële) gebruiksbeperkingen in de ondergrond (denk m.n. aan oude trede 4/5 van de saneringsladder) Als het bevoegd gezag in een verordening of beleidsdocument alternatieve saneringsopties heeft vastgesteld wordt dit alternatief gevolgd Invulveld terugsaneerwaarde en stationaire contouren bron/pluim: vrije tekstveld met motivatie en bijvoegen kaartjes. <p>10. <i>Onderbouwing van de gekozen saneringsdoelstelling</i> Argumentatie inclusief bedreigde objecten en risico's, ook op kaartmateriaal. Geen vergelijking van varianten maar een beperkte weergave van de onderbouwing gericht op gebruiksbeperkingen en nazorg op basis van argumenten als kosten, kosteneffectiviteit, milieurendement etc</p>	<p>3. Eventueel saneringsdoelstelling bovengrond op kaart weergeven</p> <p>4. Kaartje met stationaire contouren na sanering inclusief bedreigde objecten en risicolocaties (ook verloop van contouren tijdens langdurige sanering)</p>	<p>Afweging zoveel mogelijk beperken risico's, gebruiksbeperkingen en nazorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geen vergelijking van varianten maar een beperkte weergave van de onderbouwing gericht op beperking van risico's (humaan en verspreiding), gebruiksbeperkingen en nazorg op basis van argumenten als kosten, kosteneffectiviteit, milieurendement etc. Hierbij rekening houden met (voorzienbare) dynamiek in de (onder)grond in relatie tot gebruiksbeperkingen. ROSA en de tredes uit doorstart A5 kunnen hierbij als hulpmiddel dienen maar worden niet voorgeschreven. Toetscriterium 10 geldt alleen voor mobiele verontreinigingen: is in overeenstemming met huidige praktijk. <p><i>Toetscriterium 10</i> De beschrijving van aan te leveren gegevens betreft een conceptueel model, maar dan voor de situatie tijdens en na sanering, waar een conceptueel model doorgaans wordt opgesteld voor de situatie voor sanering en de natuurlijke pluimontwikkeling zonder sanering.</p>

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Wijze van uitvoeren van sanering	<p>11. <i>Wijze van uitvoering sanering</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Bij bewezen technieken (technieken die in de Richtlijn herstel en beheer (water)bodems worden benoemd als bewezen technieken <u>gezien de saneringsdoelstelling, de verontreinigingssituatie en bodemopbouw</u>): aangeven welke (combinatie van) techniek(en) wordt ingezet. In overige situaties: omschrijving van de (combinatie van) technieken die zullen worden ingezet. <p>12. <i>Resultaten van eventueel aanvullend onderzoek ten behoeve van de saneringsdoelstelling.</i></p>	<p>11. <i>Wijze van uitvoering sanering</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Aangeven: bewezen techniek of niet. Vrij invulveld waarin wordt aangegeven welke (combinatie van) techniek(en) wordt/worden ingezet. Geen bewezen techniek: bijlage bijvoegen met techniek beschrijving. <p>12. <i>Eventuele onderzoeksresultaten, eventueel aangevuld met bijlagen.</i></p>	<p>5. Achtergrond-informatie van niet bewezen technieken voorzover deze niet in de Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit zijn beschreven.</p> <p>6. Eventueel</p> <ul style="list-style-type: none"> situering contouren. Dwarsdoorsnedes 	<p><i>Toetscriterium 11</i> Wijze van uitvoering sanering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij bewezen technieken (zie begrippenlijst) is er meer vertrouwen dus minder eisen vooraf (geeft ruimte voor flexibelere vormen van aanbesteding). Er is bij bewezen technieken geen discussie over de haalbaarheid, het bewijs daarvoor is in de praktijk geleverd, wat tot uiting komt in de Richtlijn herstel en beheer (water)bodems. Bij niet bewezen technieken toelichting op techniek om vertrouwen te krijgen in de haalbaarheid van de saneringsdoelstelling, de omschrijving moet zodanig zijn dat een toetsing op de haalbaarheid van de saneringsdoelstelling mogelijk is. In dit geval kunnen resultaten van pilots en/of voorstudies dienen als onderbouwing voor de toepasbaarheid van de techniek. <p>Doordat de wijze van uitvoering van de sanering moet worden aangeleverd, kunnen raamsaneringsplannen of saneringsplannen op hoofdlijnen niet conform de BUM Wbb worden ingediend of beschikt.</p> <p><i>Toetscriterium 12</i> Resultaten van eventueel aanvullend onderzoek ten behoeve van de saneringsdoelstelling: Bijvoorbeeld de uitkartering tot de terugsaneerwaarde (dit kan zijn de maximale waarde voor de betreffende bodemfunctie of de risicogebaseerde terugsaneerwaarde voor het brongebied van een mobiele verontreiniging, voorzover deze strenger is dan de I-waarde)</p>
sanerings resultaat, nazorg en gebruiksbeperkingen	<p>13. <i>Eindsituatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> samenvatting verontreinigingssituatie na sanering binnen saneringscontour. ligging eventuele I-waardecontour (verticaal en horizontaal) na sanering in grond en grondwater. een indicatie van de kwaliteit binnen de saneringscontour. <p>14. <i>Beperkingen bij restverontreiniging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ligging gebieden waar na sanering beperkingen gelden: gebieden waar sprake is van gebruiksbeperkingen gebieden waar sprake is van nazorgverplichtingen <p><i>Een indicatie van de kosten voor nazorgmaatregelen.</i></p>	<p>13. <i>Eindsituatie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Samenvatting verwachte verontreinigingssituatie na sanering binnen saneringscontour, voor zover relevant inclusief weergave bodemopbouw, in elk geval beschrijven contouren en maximale/gemiddelde gehalten en of sprake is van risico's. Aangeven: is sprake van een restverontreiniging > I-waarde na sanering in grond en/of grondwater, zo ja: op kaart weergeven (verticaal en horizontaal). <p>14. <i>Beperkingen bij restverontreiniging</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Per kadastraal perceel waar sprake is van gebruiksbeperkingen: indicatie van type gebruiksbeperkingen en wat hiervan de consequenties zijn, voor wie deze gelden en contour weergeven op kaart. Per kadastraal perceel waar sprake is van nazorgverplichtingen: indicatie van type nazorgmaatregelen en wat hiervan de consequenties zijn en contour weergeven op kaart. Nazorgkosten met bandbreedte. 	<p>7. Kadastrale kaart en dwarsprofielen (optioneel) van restverontreiniging > I-waarde.</p> <p>8. Kadastrale kaart met contouren waarbinnen gebruiksbeperkingen gelden en waarbinnen nazorgverplichtingen gelden (verwachting, nog niet ter registratie).</p>	<p>Inzicht geven in situatie na sanering op vergelijkbaar detailniveau als in het NO/SO.</p> <p><i>Ad toetscriterium 14:</i> Er dient een inschatting gemaakt te worden van de gebruiksbeperkingen na sanering en kosten van beheers- en monitoringsmaatregelen, worden ook later uitgewerkt in het evaluatie- en nazorgplan. Uitwerking kan in deze fase globaal, de feitelijke uitwerking vindt plaats in het saneringsverslag en het nazorgplan. Tabellen 2 en 3 kunnen als hulpmiddel dienen voor de beschrijving van gebruiksbeperkingen en nazorg. Overigens is uitvoering van registratie een taak van het bevoegd gezag, maar is de uitvoering van nazorg en communicatie over gebruiksbeperkingen en nazorg een taak van de initiatiefnemer dan wel de beschikkingshouder van de beschikking op het nazorgplan.</p>
Begroting van kosten	<p>15. <i>Begroting van kosten</i> Altijd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Begroting van saneringskosten met bandbreedte (indicatie). Toelichting op de financiering van de saneringskosten. 	<p>15. <i>Begroting van kosten</i> Altijd:</p> <ul style="list-style-type: none"> (Een indicatie van de) totale saneringskosten in kostenklassen. Toelichting op de financiering van de saneringskosten, evt. met een bijlage. 	<p>9. Eventueel onderbouwing financiering saneringskosten.</p> <p>10. Eventueel</p>	<p>Begroting van kosten en middelen: mede in verband met de kosten-baten afweging (criterium 10) en 'garantie' dat de financiering rond is.</p> <p>Kosten alleen relevant voor</p> <ul style="list-style-type: none"> inzet instrument "financiële zekerheidsstelling",

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
	<p>Aanvullend, alleen bij looptijd sanering > 5 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Of wordt voldaan aan het criterium voor het eventueel vragen van een financiële zekerheidsstelling door de overheid. 	<p>Aanvullend, alleen bij looptijd sanering > 5 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een overzicht van de spreiding van de kosten waaruit minimaal opgemaakt kan worden of meer dan 50% van de kosten na 5 jaar worden gemaakt, evt. met een bijlage. 	<p>overzicht van spreiding van kosten.</p>	<p>- motivering dat nazorg zoveel mogelijk is beperkt.</p> <p>Indien de initiatiefnemer niet wil dat er bepaalde (financiële) informatie bekend wordt, kan hij het bevoegd gezag verzoeken deze informatie niet ter inzage te leggen: zie art. 3.11 lid 2 Algemene wet bestuursrecht. Dit artikellid verwijst naar de weigeringsgronden van art. 10 Wet openbaarheid van bestuur. Lid 2 sub g noemt als weigeringsgrond: het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. In de praktijk lijkt het bevoegd gezag aan deze verzoeken van initiatiefnemers tegemoet te komen.</p> <p>Alleen bij een looptijd sanering > 5 jaar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uit de toelichting op de financiering van de saneringskosten moet blijken of de initiatiefnemer voldoende middelen heeft om de sanering uit te voeren. Als dit niet overtuigend is gedaan en er wordt voldaan aan het criterium voor het vragen van een financiële zekerheidsstelling zal de overheid deze waarschijnlijk vragen. <p>Uit de praktijk blijkt overigens dat een overzicht van beschikbare middelen lang niet altijd wordt gevraagd.</p>
Bestemming verontreinigd grond/ grondwater en herschikken	<p>16. <i>Globale grondbalans en verwerking eventueel vrijkomend grondwater (afvoer, in-situ reinigen en herschikken voor grond, lozing van grondwater).</i> Bij inzet bewezen technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weergegeven in % van het totaal (geen hoeveelheden). <p>Bij inzet overige technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inschatting hoeveelheden per stroom (in klassen). <p>17. <i>Indien sprake is van herschikken: beschrijving van de omstandigheden waaronder herschikking plaatsvindt en hoe rekening is gehouden met eventueel aanvullend beleidskader van het betreffende bevoegde gezag met betrekking tot de herschikken.</i></p> <p>18. <i>Indien storten wordt voorzien: indicatieve beoordeling van de niet-reinigbaarheid.</i></p>	<p>16. <i>Verwerking grond, grondwater en overig</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aangeven typen grondstromen (op basis van wijze van verwerking) • Aangeven typen grondwaterstromen (op basis van wijze van lozing) • Vrij invulveld ter beschrijving van overige stromen (denk aan afval) <p>Bij inzet bewezen technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • invullen percentage van totaal <p>Bij inzet overige technieken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • invullen hoeveelheden per grondstroom (in klassen) <p>17. <i>Toelichting op herschikken in relatie tot risico's, gebruik(sfunctie) en terugsaneerwaarde inclusief op welke wijze aan het beleidskader van het bevoegd gezag wordt voldaan, eventueel met bijlage</i></p> <p>18. <i>Als onder 16 storten wordt voorzien: bijvoegen indicatieve beoordeling/onderbouwing van de niet-reinigbaarheid.</i></p>	<p>11. Eventueel toelichting op herschikken, aanvulling op kaarten 1 en/of 2.</p> <p>12. Beoordeling van de niet-reinigbaarheid</p>	<p>Gegevens dienen als hulpmiddel bij controle of sanering volgens plan verloopt.</p> <p>De wet vraagt om de bestemming (dus niet de hoeveelheid).</p> <p>Met een globale grondbalans kan worden volstaan omdat in andere regelgeving (het Bbk) geregeld is hoe met grondstromen moet worden omgegaan.</p> <p>De niet-reinigbaarheidsverklaring wordt bij het saneringsverslag gevoegd, bij het saneringsplan moet een indicatieve beoordeling/onderbouwing van de niet-reinigbaarheid worden gevoegd indien storten wordt voorzien.</p> <p>Voor de beschikking is van belang, dat men een globaal inzicht heeft in de kwaliteit zodat de juiste verwerkingsmethode wordt gekozen en maatregelen worden genomen in het belang van de bescherming van de bodem (borstelplaats/wasplaats/voorkomen van verwaaiing etc).</p> <p>N.B. Indien en voor zover (verontreinigde) grond als afvalstof in de zin van Hoofdstuk 10 Wet milieubeheer is aan te merken, zijn de daaruit voortvloeiende verplichtingen ook van toepassing.</p>
Saneringsproces: duur, ijkmomenten en terugvalscenario	<p>19. <i>Verwacht jaartal planning start en einde sanering.</i></p> <p>20. <i>Indien looptijd sanering ≥ 3 jaar</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • benoemen van ijkmomenten op basis van het geplande verloop van de sanering, per ijkmoment toetsbare voortgangscriteria beschrijven. • beschrijving van terugvalscenario. 	<p>19. <i>Aangeven jaartal start sanering en jaartal einde sanering (verwacht).</i></p> <p>20. <i>Ijkmomenten en terugvalscenario.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Beschrijving van ijkmomenten met toetsbare voortgangscriteria (inclusief beschrijving van hoe de voortgang wordt vastgesteld) • Beschrijving van terugvalscenario (Als wordt gewerkt met een niet bewezen techniek: meer gedetailleerde uitwerking.). 		<p>Toetscriterium 19: Van belang voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de houdbaarheid van de beschikking; - voor de beoordeling van de saneringsvariant (bij langdurige saneringsmethodes is een bepaalde periode vereist); - voor de beoordeling van de vorderingen van de werkzaamheden (handhaving uitvoering saneringsplan). <p>In de praktijk blijkt het lastig om nauwkeuriger te zijn dan een jaar of maximaal een half jaar vanwege het aanbestedingsproces en aspecten vanuit de context (zoals bijvoorbeeld een bouwplan). Het exacte einde moet bij afloop sanering worden gemeld, vandaar dat deze niet nauwkeurig in het saneringsplan</p>

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
				<p>hoeft te worden genoemd.</p> <p>Een ander aandachtspunt vanuit de praktijk is dat bij saneringen op trede 4/5 lastig is aan te geven wanneer de sanering eindigt en nazorg begint. In deze situaties dient een streep te worden getrokken tussen sanering en nazorg.</p> <p><i>Toetscriterium 20:</i> Van belang voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie ten behoeve toezicht/handhaving. <p>Ijkmomenten zijn momenten binnen de looptijd van de sanering waarop tussendoelen worden bereikt of wordt overgaan op een andere techniek (bijvoorbeeld afronding van de grondsanering, overgang naar grondwatersanering). Per ijkmoment worden voortgangscriteria beschreven in het saneringsplan en de wijze waarop deze voortgang wordt vastgesteld. Indien besluitvorming over afronding van een deel van de sanering gewenst is (bijvoorbeeld bij afronding van de grondsanering) dient de bemonstering te worden uitgevoerd conform de eindbemonstering in protocol 6001/6002. In overige gevallen is sprake van een controlebemonstering. Indien het protocol 6001/6002 wordt gevolgd, is geen verdere detaillering van de bemonstering noodzakelijk, de BUM Wbb [resp. de Richtlijn Inhoud Saneringsplan] gaat immers uit van bewezen technieken. Indien bij de bemonstering van deze protocollen wordt afgeweken, dient het bevoegd gezag hiermee in te stemmen.</p> <p>Bij bewezen technieken kan door intensivering of verlenging van de looptijd van de sanering een tegenvallend verloop worden ondervangen en kan worden volstaan met een uitwerking van het terugvalsscenario op hoofdlijnen. Voor overige technieken is de kans op falen en daarmee de kans op inzet van het terugvalsscenario groter en is een meer gedetailleerde uitwerking nodig. Het terugvalsscenario heeft zowel betrekking op de saneringsdoelstelling als op de saneringstechniek die wordt toegepast. Het uitwerkingsniveau dient gelijk te zijn aan het detailniveau van criterium 11.</p>

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Sanering 2 of meer geclusterde gevallen	<p>Criteria 1-20 voor de geclusterde gevallen en</p> <p>21. Beschrijving van de samenhang tussen de gevallen van ernstige verontreiniging met het oog op de aanpak van de sanering.</p>	21. Motivatie waarom deze gevallen (bij voorkeur) moeten worden geclusterd.		Bij een beschikking op een saneringsplan met een saneringsdoelstelling conform de Wbb heeft dit criterium geen meerwaarde. In de praktijk is aanpak van meerdere gevallen middels één saneringsplan geen probleem. Alleen voor een situatie met meerdere verontreinigingsgevallen waar aanpak conform de saneringsdoelstelling van de Wbb leidt tot problemen en behoefte is aan een gebiedsgerichte aanpak is dit criterium van belang. Voor deze situaties wordt een oplossing uitgewerkt in het kader van het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties.

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Wijziging sanering	<p>22. Wijzigingen in het saneringsplan (criteria 1-20)</p> <ul style="list-style-type: none"> Beschrijving van de wijziging van het saneringsplan. 	22. Aangeven op welk criterium de wijziging van toepassing is en aanlevering van de essentiële gegevens ten behoeve van het betreffende criterium, actualisatie overige criteria.		<p>Dit betreft de aanlevering van gegevens indien sprake is van wijziging van een beschikt saneringsplan.</p> <p>Of sprake is van een wijziging van het saneringsplan wordt bepaald door het bevoegd gezag. Als sprake is van een wijziging moeten alle criteria (1-20) worden geactualiseerd.</p>

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Deel-sanering	<p>Criteria 1-20 voor het betreffende gedeelte van het geval aangevuld met:</p> <p>23. Verzet het belang van de bodem zich niet tegen een deelsanering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Of de deelsanering niet tot verdere verspreiding van de verontreiniging leidt. Of de deelsanering niet tot herverontreiniging van een al eerder gesaneerd deel van het geval leidt. Informatie waaruit blijkt of voorwaarden dienen te worden verbonden om sanering van het gehele geval in een later stadium niet te belemmeren. 	<p>23. Motivatie</p> <ul style="list-style-type: none"> Of een deelsanering niet leidt tot verdere verspreiding van de verontreiniging, eventueel uitgewerkt op kaartbijlage en monitoringsplan Of de deelsanering niet tot herverontreiniging van een al eerder gesaneerd deel van het geval leidt, eventueel uitgewerkt op kaartbijlage en monitoringsplan Toelichting op inrichting gesaneerde terreindeel en voor zover van toepassing onderbouwing dat het terrein toegankelijk/buikbaar blijft voor eventuele latere sanering van de rest van het geval 	13. Eventueel aanvulling op bijlage 3	<p>Extra toetsingsgrond en dus vereiste info: het belang van de bescherming van de bodem mag zich niet tegen deelsanering verzetten.</p> <p>Zo zal een deelsanering niet moeten leiden tot verdere verspreiding van de verontreiniging, en moeten bv. bouwplannen die aanleiding vormen tot de deelsanering niet een latere sanering van het hele geval in de weg staan. Hiertoe kan het bevoegd gezag voorwaarden verbinden aan de deelsanering. (bron: Memorie van Toelichting)</p>

Onderdeel	Toetscriterium	Wijze van aanlevering gegevens	Bijlagen	Toelichting/aandachtspunten
Gefaseerde sanering	<p>Criteria 1-20 + 23 voor de eerste fase aangevuld met:</p> <p>24. Verzet het belang van de bodem zich niet tegen een gefaseerde sanering.</p> <p>25. Criteria op basis waarvan het bevoegd gezag aanwijzingen kan geven:</p> <ul style="list-style-type: none"> fasering van de uitvoering met een uitwerking en planning op hoofdlijnen van vervolgfases. per fase aangegeven welke risico's resteren waartoe tijdelijke beveiligingsmaatregelen noodzakelijk zijn (samenhang met 24). welke wijzigingen in het gebruik tot risico's kunnen leiden gedurende de saneringsfasen. 	<p>24. Motivatie dat het belang van de bodem zich niet tegen een gefaseerde sanering verzet.</p> <p>25. Lijst met saneringsfasen met per fase:</p> <ul style="list-style-type: none"> Invulling gegevens van 9, 11, 13, 14 en 15 (in aanvulling op aanlevering gegevens 1-20 +23 voor de eerste saneringsfase). Jaar van start en einde van de fase (verwachting). Motivatatie of nog sprake is van spoed en welke maatregelen zijn/worden genomen om spoed weg te nemen. Motivatatie welke wijzigingen in het gebruik zouden kunnen leiden tot onaanvaardbare risico's. Aangeven saneringscontouren per fase en locaties met onaanvaardbare risico's in bijlage 1. 	14. Aanvulling op 1	<p>Bij een gefaseerde sanering is de saneerder aan zet voor het gehele geval. In dat geval ligt het voor de hand en is het wenselijk dat de spoedeisendheid zo snel mogelijk wordt weggenomen.</p> <p>Circulaire (par. 5.3): SP geeft aan hoe het hele geval in fasen wordt gesaneerd: diverse saneringsfasen <u>in hoofdlijnen</u> uitgewerkt en gepland, de totale sanering is begroot en evt nazorg beschreven. Na instemmingsbeschikking SP, per fase een gedetailleerde uitwerking van de maatregelen die worden getoetst aan beschikking.</p> <p>Aanwijzingen ten aanzien van wanneer meldingen worden gedaan en welke wijzigingen dienen te worden gemeld kan het bevoegd gezag baseren op de aan te leveren gegevens op basis van deze toetscriteria.</p>

Nazorg en gebruiksbepalingen

In onderstaande tabellen is op hoofdlijnen gegeven van typen nazorgmaatregelen en gebruiksbepalingen, waarbij onderscheid is gemaakt tussen immobiele en mobiele verontreinigingssituatie.

Tabel 2 Immobiel: overzicht van typen nazorg/gebruiksbepalingen

Opties nazorg	
Registratie van restverontreiniging >I	
Communicatie van de gebruiksbepalingen	
Beheer van de restverontreiniging	
Beheer van de isolatiemaatregel (verharding/bebouwing/leeflaag)	
Gebruiksbepalingen:	<ul style="list-style-type: none"> • Niet graven zonder melding (inclusief afbakening van locatie, oppervlak en diepte) en eventueel opstellen van saneringsplan ter plaatse van restverontreiniging >I. • Intact houden isolatielaag (leeflaag/verhardingslaag). • Geen verandering van het gebruik (inrichting) zonder herbeoordeling van risico's. • Grondwater niet gebruiken voor drinkwater, veedrenking, gewasberegening etc. zonder geschikte zuivering daarvan.

Tabel 3 Mobiel: overzicht van typen nazorg/gebruiksbepalingen

Opties nazorg	
Registratie van restverontreiniging >I	
Communicatie van de gebruiksbepalingen	
Beheer van de restverontreiniging	
Beheer van de isolatiemaatregel (verharding/bebouwing/leeflaag)	
Gebruiksbepalingen:	<ul style="list-style-type: none"> • Niet graven zonder melding (inclusief afbakening van locatie, oppervlak en diepte) en eventueel opstellen van saneringsplan ter plaatse van restverontreiniging >I. • Intact houden van de isolatielaag (leeflaag/verhardingslaag). • Geen verandering van het gebruik (inrichting) zonder herbeoordeling van risico's. • Geen grondwateronttrekking zonder melding en onderbouwing dat geen sprake is van een negatief effect op de (rest)verontreiniging. • Grondwater niet gebruiken voor drinkwater, veedrenking, gewasberegening etc. zonder geschikte zuivering daarvan.

3 BEGRIPPEN

Dit hoofdstuk bevat enkele begrippen die in dit document worden gebruikt.

Achtergrondgegevens	Gegevens die niet essentieel zijn voor het voldoen aan de wettelijke eisen, maar die wel helpen bij het begrijpen van de melding. Ter vergelijking: bij een BUS-melding wordt vaak verzocht om een A4 met toelichting op de voorgenomen werkzaamheden.
Bewezen techniek	Met een bewezen techniek wordt bedoeld, de situatie waarin een techniek volgens de de Richtlijn herstel en beheer (water)bodems toepasbaar is, gegeven de verontreinigingssituatie, bodemopbouw en saneringsdoelstelling. Indien de techniek niet toepasbaar is (gegeven de bodemopbouw en saneringsdoelstelling) spreken wij van een niet-bewezen techniek en wordt de sanering als complex beschouwd. De sanering valt dan buiten de Richtlijn en de BUM Wbb.
Deelsanering	De sanering van een deel van een geval van ernstige bodemverontreiniging.
Doorstart A5	Rapport waarin de afweging van saneringsvarianten staat beschreven inclusief een voorkeursvolgorde van saneringsvarianten waarbij het volledig verwijderen van verontreinigingen als referentievariant wordt beschouwd. Toelichting: gezien de gewijzigde wettelijke saneringsdoelstelling geldt deze variant niet meer als een wettelijk voorgeschreven referentievariant. Het begrip "afdalende van de saneringsladder" heeft haar betekenis verloren. De tredes van de saneringsladder worden echter nog wel gebruikt om saneringsdoelstellingen te beschrijven, met name voor mobiele verontreinigingssituaties.
Essentiële gegevens	De gegevens die door een initiatiefnemer bij het bevoegd gezag Wbb aangeleverd moeten worden. Zij worden als eisen en toetspunten opgenomen in de Toetslijst voor het bevoegd gezag. De essentiële gegevens bepalen wat de inhoud van een adviesproduct moet zijn, wil het adviesproduct kunnen voldoen aan de wettelijke eisen.
Gebruiksbeperkingen	Beperkingen in het gebruik van de bodem indien na de sanering nog verontreiniging in de bodem aanwezig is. (bron: Wbb 39c, lid f). Die kunnen bijvoorbeeld inhouden dat diepwortelende beplanting of het aanleggen van vijvers in de leeflaag niet is toegestaan. Het kan ook betekenen dat gebruik voor een gevoeliger functie dan in het saneringsplan is toegekend aan de bodem, niet toegestaan is. (bron: memorie van toelichting Wbb 2003/2004)

	<p>Toelichting: De eigenaar, erfpachter of gebruiker van het grondgebied waar sprake is van verontreiniging als bedoeld in artikel 39d, neemt de beperkingen in het gebruik van de bodem in acht die zijn beschreven in het nazorgplan</p>
Gefaseerde sanering	Een sanering van het gehele geval van ernstige bodemverontreiniging uitgevoerd in fasen. Hierbij wordt voorafgaand aan de eerste fase de saneringsdoelstelling vastgesteld voor het gehele geval.
Gewone sanering	Sanering van het gehele geval van ernstige bodemverontreiniging in één fase.
Immobiele verontreiniging	Een verontreiniging waarbij in het grondwater geen concentraties >T zijn aangetroffen. De betreffende verontreinigingen kunnen zowel in de bovengrond als ondergrond aanwezig zijn.
Mobiele verontreiniging	Een verontreiniging waarbij in het grondwater concentraties >T zijn aangetroffen. De betreffende verontreinigingen kunnen zowel in de bovengrond als ondergrond aanwezig zijn.
Nazorgmaatregelen	<p>Het geheel aan technische, juridische, organisatorische en financiële maatregelen om het saneringsdoel in stand te houden, nadat dit is bereikt. (bron VKB-protocol 6004). Maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem indien na de sanering nog verontreiniging in de bodem aanwezig is (bron Wbb 39c lid f).</p> <p>Toelichting: Met de uitvoering van de maatregelen die zijn beschreven in het nazorgplan, is belast degene die de bodem heeft gesaneerd, dan wel degene die daartoe is aangewezen in het nazorgplan, waarmee gedeputeerde staten (lees: het bevoegd gezag) hebben ingestemd.</p>
Ontwerpgegevens	Gegevens die in de eerste plaats van belang zijn voor de opdrachtgever, de aannemer of de directie (milieukundige begeleider / processturing). Het zijn gegevens die niet vallen onder de definitie van 'essentiële gegevens' en die niet noodzakelijk zijn om de melding te kunnen begrijpen.
Raamsaneringsplan	Geen formeel begrip, komt in de Wbb niet voor. Dit wordt vaak gebruikt voor een saneringsplan op hoofdlijnen/een gefaseerd saneringsplan op hoofdlijnen. Dit type saneringsplan is vermoedelijk niet meer relevant als wordt gewerkt met de toetslijst saneringsplan.
ROSA	In het praktijkdocument ROSA (Robuust Saneringsvarianten Afwegen) worden praktische hulpmiddelen geboden voor het kiezen van een saneringsvariant en het oplossen van knelpunten in dit keuzeproses.

Saneringsdoelstelling	<p>= beoogd eindresultaat na sanering (onderscheid in immobiel/mobiel). Mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • multifunctioneel (voor grond: achtergrondwaarde 2000, voor grondwater: streefwaarde); • functiegericht voor immobiele verontreinigingen (maximale waarden industrie en wonen; bodemfunctieklassen generiek of specifiek) • stabiele eindsituatie voor mobiele verontreinigingen; • isoleren, beheersen en controleren.
Saneringsmethode	<p>= saneringstechniek: de wijze van uitvoering van sanering op hoofdlijnen. Voorbeelden: ex situ (ontgraven), in situ (bijv. ter plaatse reinigen), geohydrologisch isoleren.</p>
Saneringsvariant	<p>= saneringsoplossing: de wijze waarop wordt gesaneerd, dit betreft de doelstelling van de sanering en de aanpak (op hoofdlijnen). Voorbeeld: de combinatie van isoleren met een leeflaag en stabiele eindsituatie na bronverwijdering en pluimsanering.</p>
Saneringsverslag	<p>Het verslag zoals bedoeld in artikel 39c van de Wbb. Dit is het verslag dat degene die de bodem heeft gesaneerd doet aan het bevoegd gezag, ook wel genoemd evaluatieverslag.</p>
Saneringswerkzaamheden	<p>Uitvoering/nadere invulling van saneringsmethode. Voorbeeld isoleren middels een leeflaag: ontgraven zonder bemaling van de eerste meter minus maaiveld en aanbrengen van een meter grond met een kwaliteit overeenkomstig de bodemfunctieklassen wonen.</p>
Wkpb	<p>= Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen</p>

